

Predmet C-697/23

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

17. studenoga 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht München I (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

7. studenoga 2023.

Tužitelj:

HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse kraftfahrender
Beamten Deutschlands a.G. u Coburgu

Tuženici:

Check24 Vergleichsportal GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Kfz-Versicherungen

CHECK24 Vergleichsportal für Sachversicherungen GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Krankenversicherungen GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Vorsorgeversicherungen GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Versicherungsprodukte GmbH

Predmet glavnog postupka

Usklađivanje zakonodavstava – Direktiva 2006/114/EZ – Zavaravajuće
oglašavanje – Članak 4. – Uvjeti dopuštenosti komparativnog oglašavanja – Portal
za usporedbu osiguranja– Provedba usporedbe na temelju sustava ocjenjivanja ili
bodovanja

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodno pitanje

Treba li članak 4. točku (c) Direktive 2006/114/EZ tumačiti na način da se uvjeti za dopušteno komparativno oglašavanje u skladu s tom odredbom mogu ispuniti i ako se usporedba provodi na temelju sustava ocjenjivanja ili bodovanja?

Navedena odredba prava Unije

Direktiva 2006/114/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zavaravajućem i komparativnom oglašavanju, članak 4. točka (c)

Navedena odredba nacionalnog prava

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Zakon o zaštiti od nepoštenog tržišnog natjecanja, u daljnjem tekstu: UWG), članak 6. stavak 2. točka 2.

Sažet prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Stranke glavnog postupka spore se u biti o tome je li i, ako jest, pod kojim uvjetima, dopuštena usporedba osiguranja na temelju takozvanih „ocjena tarifa” na internetskom portalu za usporedbu.
- 2 Tužitelj je matično društvo velike njemačke grupe osiguravatelja čija društva kćeri, koja su dio iste grupe, također pružaju usluge različitih vrsta osiguranja.
- 3 Tuženici su dio grupe društava koja upravlja velikim internetskim portalom za usporedbu, odnosno internetskom stranicom koja korisnicima (besplatno) omogućuje usporedbu različitih proizvoda, uključujući ponude osiguranja, na temelju niza kriterija, među ostalim cijene, ali i drugih kriterija, a potom, ovisno o slučaju, sklapanje ugovora s ponuditeljima proizvoda.
- 4 Prvonavedeni tuženik vlasnik je (krovne) domene. Za sadržaj stranica odgovorna su različita operativna društva u istoj grupi društava koja nisu međusobno povezana sporazumima o kontroli te prijenosu dobiti i gubitaka. Prvonavedeni tuženik u tom smislu stavlja navedenu internetsku stranicu na raspolaganje različitim operativnim društvima. Drugonavedeni tuženik nadležan je za osiguranja motornih vozila, trećenavedeni tuženik za osiguranja kućanstva i stambenih zgrada te osiguranja od osobne odgovornosti i osiguranja troškova pravne zaštite, četvrtonavedeni tuženik za privatna i dopunska zdravstvena osiguranja, petonavedeni tuženik za životna osiguranja s fiksnim trajanjem, osiguranja od nezgoda, osobno mirovinsko osiguranje financirano javnim

sredstvima, osnovno i fleksibilno privatno mirovinsko osiguranje te osiguranje u slučaju nesposobnosti za rad, a šestonavedeni tuženik za osiguranja za slučaj smrti.

- 5 Tuženici su prikaz usporedbe tarifa za različite vrste osiguranja načelno osmislili na isti način: nakon unosa određenih, djelomično potrebnih, a djelomično neobaveznih, ključnih podataka o ugovaratelju osiguranja i željenom proizvodu („postavke filtera”) korisniku stranice prikaže se na temelju njegovih podataka takozvana stranica s rezultatima (koju je izradio dotični nadležni tuženik).
- 6 Stranica s rezultatima sadržava popis tarifa osiguranja različitih pružatelja usluga. Prikazuje se pregled informacija koje se smatraju bitnima u vezi s određenom ponudom (o osiguravatelju, cijeni, ali i ključne pojedinosti o tarifama). Osim toga, „ocjena tarife”, koja se izričito navodi kao takva, naznačena je u polju ispod imena brenda tuženika. Ima bročanu vrijednost u rasponu od 1,0 do 4,0, a označena je poznatim školskim ocjenama „vrlo dobro”, „dobro”, „zadovoljavajuće” ili „dovoljno”.
- 7 Na vrhu popisa tarifa nalazi se ponuda koja je (uglavnom) nazvana „Preporuka s obzirom na omjer cijene i kvalitete” te druga ponuda pod nazivom „Preporuka s obzirom na kvalitetu”. Ponude su nakon toga načelno poredane „počevši od najniže cijene”. Međutim, klijent također može (klikom na odgovarajuće tipke) dobiti drukčiji redoslijed ponuda: s obzirom na pružatelje usluga (to jest abecednim redoslijedom), „počevši od najbolje ocjene” ili „počevši od najbolje ocjene kupaca”.
- 8 Ako korisnik pokazivačem miša dodirne polje s ocjenom tarife pokazivačem računalnog miša (takozvani efekt pomicanja ili zadržavanja miša), na svim stranicama s rezultatima otvori se takozvani skočni prozor (pop up) s osnovnim podacima o ocjeni tarife. Ocjena tarife temelji se na sustavu bodovanja: bodovi se dodjeljuju pomoću više različitih parametara ocjenjivanja, koji se zbrajaju do određenog maksimalnog ukupnog broja bodova. Parametri ocjenjivanja i ukupan broj bodova koji se može ostvariti razlikuju se ovisno o vrsti osiguranja. Parametri ocjenjivanja podijeljeni su prema kriterijima (različitima s obzirom na vrste osiguranja) odnosno u kategorije. Osim toga, kriteriji i kategorije svih vrsta osiguranja uključuju module „modul osiguratelja” i „modul tarifa”, pri čemu se ocjenjivanje tih dvaju modula također razlikuje (to jest međusoban omjer njihovih najvećih brojeva bodova). Svaki parametar ocjenjivanja označen je zelenom ili žutom kvačicom ili crvenim križićem. Na dnu prozora navedeno je da ti simboli znače „vrlo dobro” (zeleno kvačica), „prosječno” (žuta kvačica) i „ispodprosječno osiguran/neosiguran” (crveni križić). Ovisno o vrsti osiguranja, skočni prozori djelomično upućuju izravno na sve parametre ocjenjivanja, a djelomično se prvo navode samo različite kategorije. Budući da skočni prozori ne upućuju izravno na sve parametre ocjenjivanja, nego samo na kategorije, pojedinim parametrima može se pristupiti strelicama, koje se nalaze na početku ili kraju retka sa svakom kategorijom, kao i klikom na kategorije.

- 9 Tužitelj je 2020. u postupku pred Landgerichtom Köln (Zemaljski sud u Kölnu, Njemačka) protiv prvonavedenog i drugonavedenog tuženika (osiguranje motornih vozila) tvrdio da je usporedba cijena tarifa u suprotnosti s člankom 6. stavkom 2. točkom 2. UWG-a. Landgericht Köln (Zemaljski sud u Kölnu) prihvatio je njegovo stajalište (pravomoćnom) presudom od 22. travnja 2020. Tuženici su nakon toga izmijenili svoju internetsku stranicu za „osiguranje motornih vozila” i objavili druge informacije o ocjenama tarifa.
- 10 Tijekom glavnog postupka tuženici su također izmijenili druge vrste osiguranja (koje su sporne u ovom predmetu). Većina skočnih prozora sada sadržava natpis „prikaži pojedinosti o tarifama”, na koji se može kliknuti. Klikom na natpis korisnik dobije dodatne informacije o parametrima ocjenjivanja s kratkim obrazloženjima bodovanja parametra ocjenjivanja (primjerice, podatak o udjelu naknade za određene medicinske usluge).
- 11 Osim toga, svi skočni prozori sadržavaju, iznad ili ispod navedenih parametara ocjenjivanja, natpis „ovdje možete dobiti više informacija o određivanju ocjene tarife”, na koji se može kliknuti, a klikom na natpis otvori ako je upis kliknut, otvori se nova stranica s informacijama na kojoj se pojašnjava kako se određuju ocjene tarifa. Sve stranice s informacijama načelno su jednako izrađene u tom pogledu. Najprije se ukratko navode općenita pojašnjenja ocjena tarifa tuženika. Potom se u drugom odjeljku pojašnjava temelj ocjene tarife svih vrsta osiguranja te opisuje i obrazlaže kategorizacija kao i parametri ocjenjivanja. U trećem odjeljku pojašnjava se bodovanje, to jest određivanje broja bodova. Naposljetku se navodi ukupan broj bodova potreban za pojedinu ocjenu (preračunavanje).
- 12 Ponude tarifa, koje su navedene na stranicama s rezultatima (odnosno njihova polja s ponudama), sadržavaju ili na dnu natpis, koji je označen strelicom usmjerenom prema dolje, „pojedinosti o tarifi” odnosno „pojedinosti o kvaliteti” odnosno „više informacija o tarifi” ili na desnoj strani (na mjestu na kojem se nalazi tipka „internetska prijava” odnosno „prijava” odnosno „dalje”) tipku s natpisom „pojedinosti”, a kojima se korisniku omogućuju dodatne informacije. Međutim, te informacije ne odnose se na ocjenu tarife.
- 13 Tužitelj je podneskom od 26. studenoga 2020. podnio tužbu protiv prvonavedenog tuženika. Tužitelj je zatražio prestanak povrede, utvrđenje obveze naknade štete pretrpljene zbog nje i naknadu izvansudskih odvjetničkih troškova nastalih zbog opomene. Zahtjevi za prestanak povrede odnosili su se na konkretne oblike povrede, za koje su priloženi odgovarajući dokazi. Njima se osporavao opis ocjena tarifa na samim stranicama s rezultatima, ali i opis ocjena tarifa na stranicama s rezultatima povezanim skočnim prozorima, uključujući informacije koje su na njima navedene.
- 14 Tužitelj je podneskom od 20. studenoga 2021. proširio svoju tužbu te zahtjevima za prestanak povrede, podnesenima protiv prvonavedenog tuženika kao i svojim zahtjevom za utvrđenje odgovornosti, koji se razlikuje ovisno o predmetnoj vrsti osiguranja, obuhvatio dotična nadležna operativna društva. Od drugih tuženika

također traži dostavu podataka, a osim manifestacijskog zahtjeva, podredno zahtjeva odgovarajuću naknadu štete u slučaju manjkavih podataka.

Bitni argumenti stranaka u glavnom postupku

- 15 Tužitelj smatra da ocjene tarifa koje navode i dodjeljuju tuženici, čak i nakon prilagodbi s obzirom na presudu Landgerichta Köln (Zemaljski sud u Kölnu), predstavljaju nezakonito komparativno oglašavanje u smislu članka 6. stavka 2. točke 2. UWG-a. Napominje da ocjene tarifa nisu svojstva proizvoda niti odražavaju njegovu cijenu. Nasuprot tomu, tvrdi da je riječ isključivo o vrijednosnim sudovima, koji ne mogu biti dopušteni predmeti komparativnog oglašavanja. Ističe da je usporedba na temelju ocjena tarifa, poput one na internetskoj stranici tuženika, stoga, općenito nezakonita. Navodi da ocjene tarifa također nisu, kao što smatraju tuženici, računski sinteza usporedbi svojstava jer se svojstva ugovorao osiguranju, kao što je iznos pokrića, ne mogu zbrajati. Tvrdi da su tuženici, umjesto svojstava, zbrajali subjektivne ocjene svojstava. Prema njegovu mišljenju to dovodi u pitanje temeljnu razliku između činjenice i njezine ocjene. Ističe da su ocjene tarifa općenito odraz pogrešne objektivnosti i da uvelike mogu zavarati. Tužitelj također upućuje na nacionalnu sudsku praksu koja se odnosi na ocjenjivanje proizvoda koje provodi Stiftung Warentest (osobito odluku Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud, Njemačka), GRUR, 1997., str. 942.), prema kojoj se ocjene moraju temeljiti na neutralnom, objektivnom i stručnom ispitivanju.
- 16 Tuženici smatraju da je usporedba na temelju ocjena tarifa načelno dopuštena, pa čak i u konkretnom slučaju. Tvrde da ocjenjivanje predstavlja ukupan rezultat objektivne usporedbe. Ističu da se rezultat općenito temelji na provjerljivim svojstvima. Navode da su, osim objavljivanja pojedinih parametara ocjenjivanja, to jest svojstava određenog osiguranja i njihovih ocjena, iscrpno navedene sve potrebne informacije na kojima se temelji ocjena tarife. Napominju da je ocjena tarife u konačnici samo dopuštena računski sinteza ukupnog rezultata. Smatraju da odabrani parametri ocjenjivanja predstavljaju i sa stajališta predmetne javnosti bitna, relevantna i tipična svojstva osiguranja. Tvrde da neutralnost nije relevantna s obzirom na članak 6. stavak 2. točku 2. UWG-a.

Kratak pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 17 Rješenje spora u glavnom postupku ovisi o tumačenju članka 4. točke (c) Direktive 2006/114, koje se može pojasniti odgovorom na prethodno pitanje.
- 18 Tužitelj svojim zahtjevima osporava usporedbu ocjena tarifa koju provode tuženici i s obzirom na to da je ona povezana s opsežnim podacima o ocjenama za korisnika kojima se omogućuje razumijevanje strukture ocjena. Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu smatra relevantnim pitanje je li člankom 6. stavkom 2. točkom 2. UWG-a doista općenito zabranjena usporedba na temelju ocjena.

Tumačenje članka 6. stavka 2. točke 2. UWG-a pak ovisi o tumačenju članka 4. točke (c) Direktive 2006/114.

- 19 Sud koji je uputio zahtjev smatra da određen broj bodova ili određena ocjena, sami po sebi, nipošto ne pružaju potrošaču, informaciju o uspoređenom proizvodu koja je relevantna za odluku o kupnji, nego samo njihovu usporedbu s drugim ocjenama. Čak ni pojam ocjene ne može predstavljati svojstvo proizvoda u smislu članka 4. točke (c) Direktive 2006/114. Osim toga, bodovanje ili ocjenjivanje uvijek je subjektivan čin, dok se člankom 4. točkom (c) Direktive 2006/114 izričito zahtijeva objektivna usporedba. Osim provjerljivosti, zahtijeva se i objektivnost usporedbe, pa stoga mora, neovisno o tome, imati vlastito značenje. S druge strane, čini se da se Direktivom 2006/114 u načelu pozitivno ocjenjuje komparativno oglašavanje s političkog aspekta tržišnog natjecanja i zaštite potrošača: kao što je to navedeno u uvodnoj izjavi 8. te direktive, njime se, ako se uspoređuju provjerljiva materijalna, relevantna i reprezentativna svojstva te ako nije zavaravajuće, omogućuje potrošaču da u najvećoj mogućoj mjeri iskoristi unutarnje tržište. Zbog toga zahtjevi u pogledu dopuštenosti takvog oglašavanja ne smiju biti pretjerani. Stoga, uvjete predviđene člankom 4. točkom (c) Direktive 2006/11 treba prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev široko tumačiti.